

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/47993
GK 3

Sayı : 89456481/610/ 689
Konu : Yazılı soru önergesi (7/47993)

12.11.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.07.2014 tarih ve 188824 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Bursa Milletvekili Sayın Sena KALELİ tarafından verilen 7/47993 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (5 sayfa)

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN SENA KALELİ’NİN 7/47993 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Sosyal Güvenlik Kurumu istatistikleri incelendiğinde son on yılda meydana gelen iş kazalarına ve meslek hastalığına bağlı ölümlerin 2012 yılında azaldığı görülmektedir. 2013 ve 2014 yılı istatistiki veriler ise henüz yayımlanmadığından kanunun yayımı tarihinden sonraki yıllar için herhangi bir bilgi verilememektedir.

Bakanlığımız, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi amacıyla yürüttüğü tüm faaliyetlerinde bütün ülkeyi kapsayacak şekilde işyerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi üzerine odaklanmaktadır. Bununla birlikte, iş kazası veya meslek hastalıklarının sıklıkla yaşandığı belirli sektörlerin konumlandığı belirli bölge veya illerde de işyerlerindeki iş kazası ve meslek hastalıklarının ortadan kaldırılması ve etkene yönelik tedbirlerin alınması için çaba sarf edilmekte, bu kapsamda yapılan bazı projelerde belli sektörler veya bölgeler hedef alınmaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi (İSGİP) kapsamında metal, maden, inşaat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin işveren, işveren vekilleri ve iş güvenliği uzmanlarına yönelik Kasım 2014’te tamamlanması öngörülen eğitim verilen iller arasında Bursa’da bulunmaktadır.

Bakanlığımız 2013 yılı faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen mevzuat değişikliklerinde, kadın çalışanların iş sağlığı ve güvenliği yönünden özel olarak korunmasını amaçlayan hükümler getirmiştir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile bu kanunun alt düzenlemelerinde kadınların çalışma hayatında korunmasına yönelik çeşitli düzenlemeler bulunmaktadır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 4’üncü maddesinde, işverenin bir genel yükümlülüğü olarak “çalışana görev verilirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunun göz önüne alınması” hükmü mevcuttur. Yine aynı Kanunun “risklerden korunma” başlıklı 5’inci maddesinde, işverenin yükümlülüklerini yerine getirmesinde uyacağı ilkeler arasında, “işin kişilere uygun hale getirilmesi için işyerlerinin tasarımı ile iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen göstermek” ilkesi mevcuttur. Her iki maddede de kadın çalışan korunmaktadır.

Bununla birlikte, 6331 sayılı Kanunun “risk değerlendirmesi, kontrol, ölçüm ve araştırma” başlıklı 10’uncu maddesi uyarınca, “işyerlerinde risk değerlendirmesi yapılırken, genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu dikkate alınacaktır”. hükmü yer almaktadır.

Günümüz toplum yaşamının gereği olan ve birçok alanda uygulanmakta olan kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık, çalışma hayatı ile ilgili mevzuat düzenlemeleri ve bu mevzuatın uygulanmasında da kendine yer bulmaktadır. Bu kapsamda, 4857 sayılı İş Kanunu 72’nci maddesinde; “maden ocakları ile kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi yer altında veya su altında çalışılacak işlerde on sekiz yaşını doldurmamış erkek ve her yaştaki kadınların çalıştırılması yasaktır.” ibaresi bulunmaktadır. Ayrıca 4857 sayılı İş Kanununun 73’üncü maddesi ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 30’uncu maddesi kapsamında “Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik” ve “Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik” çıkarılmıştır. Bu sebeplerle kadınların çalışma hayatında bulunmaları, iş sağlığı ve güvenliği yönünden herhangi bir zafiyet oluşturmamakta, gerekli sağlık ve güvenlik önlemlerinin alınmasında herhangi bir engel teşkil etmemektedir.

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının etkin bir şekilde yürütülmesi ve başarıya ulaşması için işveren, işçi ve ilgili tüm tarafların, konuya öncelik vererek, önleyici yaklaşımı esas alan, çalışanların katılımını hedefleyen bir çizgide yükümlülüklerini yerine getirmeleri gerekmektedir. Paydaşlar da dâhil olmak üzere tüm sosyal taraflar üzerine düşen görevleri

eksiksiz yerine getirdiği takdirde kalıcı çözümler sağlanacak ve iş kazaları ve meslek hastalıkları önlenilebilecektir.

İş kazalarının önlenilebilmesi için kaza nedenlerinin iyi tanımlanması ve bu nedenlerin ortadan kaldırılması büyük önem taşımaktadır. Kaza nedenlerinin doğru bir şekilde tanımlanıp belirlenmemesi halinde, kazaların önlenmesi için yapılacak çalışmalarda istenilen sonuca ulaşılması mümkün değildir.

Dikkatsizliğin, kazaların meydana gelmesinde etkili olan nedenlerden birisi olduğu muhakkaktır. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması için yapılan harcamaların, bazı işverenler için gereksiz bir harcama olarak görüldüğü de bilinmektedir.

Bakanlığımız, görev ve sorumluluklarının farkında olarak; meydana gelen iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenilebilmesi, iş sağlığı ve güvenliği alanında yaşanan sorunlara kalıcı çözümler getirilmesi amacıyla yüksek standartlara sahip bir mevzuat alt yapısının oluşturulması için yoğun çaba sarf etmektedir. Ayrıca, birçok ulusal ve uluslararası düzeyde proje ve işbirlikleri, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri ile işletmeler düzeyinde uygulama çalışmaları yapılmaktadır.

Bakanlığımız işyeri çalışma ortamı ve şartlarından kaynaklanan; mesleki risklerin önlenmesine, sağlık ve güvenliğin korunmasına, risk ve kaza faktörlerinin ortadan kaldırılmasına, iş ilişkilerinin iyileştirilmesine, iş sağlığı ve güvenliği ile iş ilişkileri konusunda işveren ve işçilerin bilgilendirilmesine, yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebi ile özel olarak korunması gereken kişilerin korunması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesine, güvenlik kültürü ve sosyal sorumluluk konusunda bilinç oluşturulmasına katkı sağlayacak hedeflere yönelik olarak, "Risk Esaslı", "İş kolu/Sektör Esaslı" ve "Alan Esaslı" programlı teftişler yapmaktadır.

Kadın istihdamının daha fazla olduğu tekstil sektöründe Bakanlığımız iş müfettişleri tarafından 2013 yılında "Tekstil Kimyasalları Kullanılarak Üretim Yapılan İşletmelerde Güvenli Çalışma Koşullarını Sağlamaya Yönelik Risk Esaslı Teftiş" programlı teftişi gerçekleştirilmiştir.

Bu programlı teftişin amacı, tekstil sektöründe iş sağlığı ve güvenliği koşullarının incelenmesi, iş kazası ve meslek hastalığı sebeplerinin tespit edilmesi, bu riskler hakkında işverenlerin bilgilendirilmesi ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin ortaya konulması ile alınması gerekli tedbirlerin işverenlerce yerine getirilmesi,

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve bu kanuna bağlı mevzuatın uygulanması konusunda işverenlerin ve ilgili kişilerin bilgilendirilmesi,

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunuyla, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetiminin temel taşı haline gelen risk değerlendirmesi, acil durum eylem planı gibi dokümanların ciddiyetle ele alınmasının sağlanması,

İşverenlerin ve işyerlerinde istihdam edilen iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin proaktif (önleyici) bir bakış açısıyla mevzuata uygun ve etkin bir şekilde çalışmalarının sağlanması yoluyla iş kazası ve meslek hastalıklarının azaltılarak her açıdan işyeri ortamlarının güvenli hale getirilmesidir.

Programlı teftiş kapsamında Bursa ilinde kurulu bulunan, tekstil sektöründe faaliyet gösteren ağırlıklı olarak tekstil kimyasallarının kullanıldığı işyerleri olmak üzere, genel olarak; tekstil sektörü alt iş kollarında doğal ve sentetik iplik imalatı, dokuma kumaş, örme kumaş, brode, iplik boyama, kumaş boyama, baskı ve bitim işlemleri ile konfeksiyon işleri yürütülen toplam 252 işyeri teftiş edilmiştir.

Ocak-Aralık ayları arasında yapılan programlı teftişle, 252 işyerinde 18.300'ü kadın ve 31.757'si erkek olmak üzere 50.057 çalışana ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 2 işyerinde noksan husus tespit edilememiş, kalan 250 işyerinde toplam 4.310 noksan husus tespit edilmiştir. Bu noksan hususlardan 4.253 tanesi giderilmiş, iyileştirme oranı % 98.68 olmuştur.

İş sağlığı ve güvenliği yönünden noksanlıklarını gideremeyen 7 işyerine toplamda 53.900 TL idari para cezası uygulanmıştır. Teftişler sırasında en çok tespit edilen noksan husus, döner ve hareketli aksamaların koruyucularının olmaması veya uygun olmamasıdır.

Bursa ilinde iş kazaları ağırlık olarak metal ve inşaat iş kollarında meydana gelmiştir. 2013 yılı içersinde Bursa ilinde; metal iş kolunda “Metal İş Kolunda Güvenli Çalışma Koşullarını Sağlamaya Yönelik Programlı Teftiş” , inşaat iş kolunda “Yapı İşyerlerinde Risk Odaklı Programlı Teftiş” kapsamlarında programlı teftişler gerçekleştirilmiştir.

2008-2012 YILLARI ARASI BURSA İLİ İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI BİLGİLERİ

	2008	2009	2010	2011	2012
İş Kazası Sayısı	7.150	5.884	7.580	5.450	9.303
Meslek Hastalığı Sayısı	2	9	4	4	1
İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucu Sürekli İşgöremezlik Durumunda Olanlar	91	111	122	141	111
İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sonucu Ölenler	42	56	42	51	30

2008-2012 YILLARINDA İŞLEMİ TAMAMLANAN BURSA İLİNE AİT FAALİYET GRUPLARINDA İŞ KAZALARI SAYILARI

KOD NO	FAALİYET GRUPLARI (NACE SINIFLAMASINA GÖRE)	2008	2009	2010	2011	2012
		İŞ KAZASI SAYISI	İŞ KAZASI SAYISI	İŞ KAZASI SAYISI	İŞ KAZASI SAYISI	İŞ KAZASI SAYISI
1	BİTKİSEL VE HAYVANSAL ÜRETİM	12	49	48	39	83
2	ORMANCILIK VE TOMRUKÇULUK	2	5	1	3	2
3	BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ YETİŞ.	0	0	1	0	3
5	KÖMÜR VE LİNYİT ÇIKARTILMASI	18	50	14	6	19
6	HAM PETROL VE DOĞALGAZ ÇIKARIMI	0	0	0	0	0
7	METAL CEVHERİ MADENCİLİĞİ	19	49	71	34	29
8	DİĞER MADENCİLİK VE TAŞ OCAK.	9	51	47	33	46
9	MADENCİLİĞİ DESTEKLEYİCİ HİZMET	0	0	0	0	2
10	GIDA ÜRÜNLERİ İMALATI	100	197	273	251	474
11	İÇECEK İMALATI	9	17	23	13	12
12	TÜTÜN ÜRÜNLERİ İMALATI	1	2	1	0	0
13	TEKSTİL ÜRÜNLERİ İMALATI	782	927	1.139	950	1.458
14	GİYİM EŞYALARI İMALATI	52	62	86	49	94
15	DERİ VE İLGİLİ ÜRÜNLER İMALATI	19	1	5	11	5
16	AĞAÇ, AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MANTAR ÜR.	113	125	148	126	193
17	KAĞIT VE KAĞIT ÜRÜNLERİ İMALATI	41	48	42	20	50
18	KAYITLI MEDYANIN BASILMASI VE ÇOĞ.	5	4	10	8	3
19	KOK KÖMÜRÜ VE PETROL ÜRÜN. İM.	1	2	1	1	2
20	KİMYASAL ÜRÜNLERİ İMALATI	35	155	221	15	188
21	ECZACILIK VE ECZ.İLİŞKİN MAL.İM..	4	0	0	0	0
22	KAUÇUK VE PLASTİK ÜRÜNLER İM.	158	100	155	205	216
23	METALİK OLMAYAN ÜRÜNLER İMA.	172	141	167	114	227
24	ANA METAL SANAYİ	414	352	465	512	748
25	FABRİK. METAL ÜRÜN.(MAK.TEC.HAR)	953	987	1.237	1.014	1.226
26	BİLGİSAYAR, ELEKRONİK VE OPTİK ÜR.	26	24	27	21	12
27	ELEKTRİKLİ TECHİZAT İMALATI	100	85	101	58	114
28	MAKİNE VE EKİPMAN İMALATI	917	398	510	220	515

29	MOTORLU KARA TAŞITI VE RÖMORK İM.	150	501	598	280	994
30	DİĞER ULAŞIM ARAÇLARI İMALATI	2	7	36	20	24
31	MOBİLYA İMALATI	133	177	227	105	342
32	DİĞER İMALATLAR	2	0	3	3	4
33	MAKİNE VE EKİPMAN. KURULUMU VE ON.	43	42	75	59	57
35	ELK.GAZ,BUHAR VE HAVA.SİS.ÜRET.DA.	16	29	23	5	21
36	SUYUN TOPLANMASI ARITILMASI VE DAĞT.	20	22	19	10	17
37	KANALİZASYON	0	0	0	0	2
38	ATIK MADDELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	3	3	9	16	17
39	İYİLEŞTİRME VE DİĞER ATIK YÖN.HİZ.	2	0	0	0	5
41	BİNA İNŞAATI	0	190	248	181	418
42	BİNA DIŞI YAPILARIN İNŞAATI	298	53	77	72	64
43	ÖZEL İNŞAAT FAALİYETLERİ	58	170	221	115	246
45	TOPTAN VE PER.TİC.VE MOT.TAŞIT.ON.	1	13	13	15	23
46	TOPTAN TİC.(MOT.TAŞIT.ONAR.HARİÇ)	29	76	94	74	147
47	PERAKENDE TİC.(MOT.TAŞIT.ONAR.HAR)	60	178	214	178	246
49	KARA TAŞIMA.VE BORU HATTI TAŞIMA.	135	185	223	110	236
50	SU YOLU TAŞIMACILIĞI	8	9	27	26	34
51	HAVAYOLU TAŞIMACILIĞI	0	0	0	0	0
52	TAŞIMA İÇİN DEPOLAMA VE DESTEK.FA.	85	109	161	114	157
53	POSTA VE KURYE FAALİYETLERİ	0	2	5	6	12
55	KONAKLAMA	15	9	18	13	17
56	YİYECEK VE İÇECEK HİZMETİ FAAL.	68	69	124	103	139
58	YAYIMCILIK FAALİYETLERİ	29	1	0	0	1
59	SİNEMA FİLMİ VE SES KAYDI YAYIMCILI.	1	0	0	0	1
60	PROGRAMCILIK VE YAYINCILIK FAAL.	0	0	0	0	0
61	TELEKOMİNİKASYON	0	0	0	0	0
62	BİLGİSAYAR PROGRAMLAMA VE DANIŞ.	0	1	0	0	0
63	BİLGİ HİZMET FAALİYETLERİ	0	1	3	2	2
64	FİNANSAL HİZMET.(SİG.VE EMEK.HAR.)	1	1	2	1	0
65	SİGOTA REAS.EMEK.FONL(ZOR.S.G.HARİÇ)	2	1	1	2	5
66	FİNANS.VE SİG.HİZ.İÇİN YARD.FAAL.	0	0	2	4	3
68	GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0	0	2	1	1
69	HUKUKİ VE MUHASEBE FAALİYETLERİ	1	2	5	1	9
70	İDARİ DANIŞMANLIK FAALİYETLERİ	0	7	6	2	7
71	MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK FAALİYETİ	7	4	8	11	12
72	BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE GELİŞ.FAAL.	0	0	0	0	0
73	REKLAMCILIK VE PAZAR ARAŞTIRMASI	0	3	14	3	11
74	DİĞER MESLEKİ,BİLİM.VE TEK.FAAL.	0	0	0	0	0
75	VETERİNERLİK HİZMETLERİ	0	0	2	0	1
77	KİRALAMA VE LEASING FAALİYETLERİ	6	1	3	3	7
78	İSTİHDAM FAALİYETLERİ	0	1	0	1	3
79	SEYAHAT ACENTESİ,TUR OPER.REZ.HİZ	0	3	3	0	4
80	GÜVENLİK VE SORUŞTURMA FAALİYET.	2	13	21	14	21
81	BİNA VE ÇEVRE DÜZENLEME FAALİYET.	0	48	101	50	41
82	BÜRO YÖNETİMİ,BÜRO DESTEĞİ FAAL.	0	43	77	66	63
84	KAMU YÖN.VE SAVUNMA,ZOR.SOS.GÜV.	1	0	0	0	0
85	EĞİTİM	0	4	6	6	21
86	İNSAN SAĞLIĞI HİZMETLERİ	6	3	8	11	13
87	YATILI BAKIM FAALİYETLERİ	1	1	1	0	0
88	SOSYAL HİZMETLER	0	2	1	1	1
90	YARATICI SANATLAR,EĞLENCE FAAL.	0	1	0	0	0

91	KÜTÜPHANE,ARŞİV VE MÜZELER	10	0	0	0	0
92	KUMAR VE MÜŞTEREK BAHİS FAAL	0	10	3	3	8
93	SPOR, EĞLENCE VE DİNLENCE FAAL.	0	1	2	4	9
94	ÜYE OLUNAN KURULUŞ FAALİYETLERİ	0	0	0	0	1
95	BİLGİSAYAR VE KİŞİSEL EV EŞYA.ONAR.	16	10	18	4	10
96	DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	96	47	81	51	105
97	EV İÇİ ÇALIŞANLARIN FAALİYETLERİ	4	0	0	0	0
98	HANEHALKLARI TAR.KENDİ İHT.FAAL.	0	0	0	0	0
99	ULUSLARARASI ÖRGÜT VE TEMS.FAAL.	0	0	0	1	0
0	BİLİNMEYEN	1.877	0	2	0	0
TOPLAM		7.150	5.884	7.580	5.450	9.303